

No: 673 – Menş e Adı

AKSARAY KABAK ÇEKİRDEĞİ

Tescil Ettiren
AKSARAY TİCARET BORSASI

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 23.11.2018 tarihinden itibaren korunmak üzere 12.02.2021 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 673
Tescil Tarihi	: 12.02.2021
Başvuru No	: C2018/213
Başvuru Tarihi	: 23.11.2018
Coğrafi İşaretin Adı	: Aksaray Kabak Çekirdeği
Ürün / Ürün Grubu	: Kabak çekirdeği / İşlenmiş ve işlenmemiş meyve ve sebzeler ile mantarlar
Coğrafi İşaretin Türü	: Menşe adı
Tescil Ettiren	: Aksaray Ticaret Borsası
Tescil Ettirenin Adresi	: Tacın Mah. Konya Cad. Yeni Buğday Pazarı içi AKSARAY
Coğrafi Sınırı	: Aksaray ili Merkez, Gülağaç, Güzelyurt ve Ortaköy ilçeleri
Kullanım Biçimi	: Aksaray Kabak Çekirdeği ibaresi ve menşe adı amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Aksaray Kabak Çekirdeği ibaresi ve menşe adı amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Aksaray Kabak Çekirdeği üretiminde *Cucurbita pepo* L. (Yazlık Kabak) yaygın kullanılır. Aksaray Kabak Çekirdeği, ham hali hektolitreye ağırlığı 380 g ve üstü, işlenmiş hali hektolitreye ağırlığı 400-410 g, 11-12 mm eninde ve 20-21 mm boyunda olan, beyaz renkli, parlak, çerezlik kabak çekirdeğidir. Aksaray Kabak Çekirdeğinin ham protein oranı %30-32, nem oranı %7-9 ve yağ oranı ise %39-42 arasındadır.

Kabaklar gelişme dönemlerinde ılıman çevre koşullarını, mahsule yatma döneminde ise sıcaklığı seven bitkiler arasında yer alır. Sert iklimlerden hoşlanmaz, soğuklardan çabuk zarar görür. Aynı şekilde aşırı sıcaklıklardan da hoşlanmaz. İlkbahar ve sonbahar devreleri arasında 10°C'nin üzerindeki sıcaklıklarda ve özellikle 20-25°C'de iyi gelişir. Açık tarla yetiştiriciliğinde tohum ekimi son donlar geçtikten sonra ve toprak sıcaklığı 10°C'yi geçince yapılmalıdır.

Kabak ışıktan hoşlanan bir bitkidir. Işık miktarının azalması dişi çiçek oranını azaltır, verimi düşürür. Kabaklarda vejetasyon süresi 100-180 gün arasında değişir. Kabaklar her türlü toprak üzerinde yetişirse de fazla ağır ve fazla kumlu toprakları pek sevmez. Daha çok humus miktarı fazla gevşek, besin maddesi zengin, orta ağır toprakları tercih eder.

Coğrafi sınırın iklim ve toprak yapısı çerezlik kabak üretimi için oldukça elverişlidir. Aksaray Kabak Çekirdeği, ılıman iklimi seven bir bitki olduğundan ve derin kökleri ile yetiştiği verimli topraklardaki besin maddelerinden kolayca yararlanabildiğinden verimi de yüksek olur.

Bölgede Kadın (Hanım) tırnağı veya Sivri kabak olarak da bilinen çerezlik kabaklar yetiştirilir. Kadın tırnağı çeşidinin tercih sebebi yüksek verimi ve kolay çitlenme özelliğidir. Tat, lezzet ve doku olarak bölgeye has bir çeşittir. Sulu ve kuru şartlara diğer çeşitlere göre daha fazla uyum gösterip, çekirdek içlerinin dolu olma ihtimali en yüksek olan yani fire oranı en düşük olan çeşitlerdendir.

Uniform yapıda olan kabak çekirdeklerinin verimi her zaman yüksek olur. Sulu ve kuru şartlarda ekimi yapılan Hanım tırnağı çeşidinden 1000 m2 den alınabilecek çekirdek verimi sulu şartlarda 120-150 kg arasında olup, kuru şartlarda 60-80 kg arasındadır.

Aksaray Kabak Çekirdeği, güneş ışığında doğal olarak kurutulur. Nem almayan ortamlarda ortalama 5 yıla kadar saklanabilme özelliğine sahiptir.

Üretim Metodu:

Aksaray Kabak Çekirdeği üretiminde kullanılan kabaklarda etkili kök derinliği 30-40 cm kısımda olduğundan, sürüm, gübreleme, sulama vb. uygulamaların bu toprak derinliği dikkate alınarak yapılması gerekir. Çerezlik kabak derin köklü bir bitki olduğundan ekim öncesinde toprağın sonbahar aylarında derinden sürülmesi gerekir.

Sonbaharda dekara 4-6 ton civarında ahır gübresi veya 1-2 ton civarında iyi yanmış tavuk veya güvercin gübresi kültivatör veya diskaro ile toprağa karıştırılır.

Sonbaharda toprağa karıştırılan gübrenin etkinliğini arttırmak ve toprağı havalandırmak için ekimden önce toprağa kazayağı çekilir ve ardından tapan vasıtası ile iyi bir tohum yatağı hazırlanır. Ekilecek toprağın çok kuru veya çok çamur olmaması gerekir.

Aksaray Kabak Çekirdeğı için en uygun ekim ilkbahardır. Ekim işlemleri başlamadan önce sonbaharda kültüvasyon işlemleri başlayıp nisan sonu-mayıs başında toprak sıcaklığı ortalama 10-12°C'lere geldiğı zaman ekim işlemlerine başlanır. Ekim, pnömatik mibzerle yapılır.

Bölgede %90 sulu tarım %10 kuru tarım yapılır. Sulu ekimde sıra arası en az 25-30 cm, sıra üzeri 75-80 cm civarındadır. Dekara kullanılan tohumluk miktarı 0,9-1,2 kg civarındadır. Eleme tesislerinden geçirilmiş, hastalıklı ve nemli olmayan tohumluklar seçilir.

Çapalama, iyi bir kabak çekirdeğı üretimi için en önemli bakım uygulamasıdır. Çünkü yabancı otların kontrol altına alınması herhangi bir ilaç kullanılmadan çapalama işlemleriyle yapılır. Yabancı otlar bitkiyi sıkarak, toprak ve güneşten alınacak besinleri önler ve verimi düşürür. Yabancı ot ilaçları ise hem kabağa hem de sonradan ekilecek olan diğer bitkilere de zarar verdiğinden kullanılmaz.

Kabak çekirdeğı 3-4 yapraklı döneme girdiğinde, kaymak tabakasını kırma ve yabancı otları temizlemek için ilk çapa yapılır. Daha sonra yabancı ot durumuna göre 3-4 hafta sonra ikinci bir çapa daha yapılır. Bu süre zarfında hızlıca gelişen kabak bitkisi toprağı kapatarak başka yabancı otların büyümesine imkân vermez ve ilave çapaya gerek duyulmaz.

Kabak çekirdeğı kökleri 1,5-2 metreyi bulduğundan kurak arazilerde de yetiştirilebilir. Ancak sulu üretimde verim %30-40 oranında artar. Kabak çekirdeğı meyve oluşumuna kadar sulama gerektirmeyen, yağışlar ile büyüeyebilen bir bitkidir.

Suya en çok ihtiyaç duyulan dönem meyve dönemidir. Meyve oluşumu başladığında (yaklaşık 40-45 gün sonra) ilk sulama yapılır. 3-4 hafta sonra ikinci sulama yapılması gerekir. Bu dönemde meyvelerin irileşmesi için 1,5-2 haftada bir sulama yapılması önerilir. Sulama şekli olarak damla sulama önerilse de kararınca yapılan salma (vahşi) sulama da uygun bir sulama şeklidir.

Sulama yılda 4-5 kez, yağmurlama şeklinde ve her seferinde yaklaşık 7-8 saat su verilecek şekilde yapılır.

Gelişme çağını ortalama 120-140 günde tamamlayan kabak bitkileri, meyveyi bitkiye bağlayan saplar kahverengiye döndüğü zaman saptarından koparılıp birkaç gün tarlada bekletilir. Bu bekletme dönemi, meyve içerisindeki su oranının düşüp çekirdeğın meyveden daha kolay ayrılmasını sağlar.

Ayrılan meyveler tam otomatik kabak çekirdeğı hasat makineleri tarafından toplanıp çekirdekleri meyveden ayrılır ve sergi alanlarında güneş altında 10-15 gün boyunca karıştırılarak %7-9 neme kadar kurutulur. Kurutulan çekirdekler, çuvallara konularak nemsiz ambarlarda saklanır.

Denetleme:

Denetimler; Aksaray Ticaret Borsası koordinatörlüğünde ve Aksaray Ticaret Borsasından, Gülağaç İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğünden, TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası Aksaray İl Temsilciliğinden birer kişinin katılacağı 3 kişilik denetim mercii tarafından yapılır. Yılda bir kez düzenli olarak yapılacak denetimler, ayrıca ihtiyaç duyulduğunda ve şikâyet halinde her zaman yapılır.

Denetim mercii tarafından; Aksaray Kabak Çekirdeğinin üretiminde kullanılan kabak çeşidi; özellikle kurutma işlemi ve süresi olmak üzere üretim metodu; kurutma işlemi sonrası kabak çekirdeğinin nem oranı; kabak çekirdeğinin işlenmiş ve işlenmemiş halinin ağırlığı; Aksaray Kabak Çekirdeğı ibaresinin ve menşe adı ambleminin kullanımının uygunluğu denetlenir.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.